

Fortid og Nutid

1999

2000

Tidsskrift for kulturhistorie og lokalhistorie
Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd

Fortid og Nutid 1999

Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd, c/o Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9, 1218 København K.

Redigeret af arkivar ph.d. Margit Mogensen, museumsinspektør mag.art. Lene Floris og arkivar ph. d. Karl Peder Pedersen.

© 1999 *Fortid og Nutid* og forfatterne.

Tryk Special-Trykkeriet Viborg a-s.

Udgivet med støtte fra Statens Humanistiske Forskningsråd og fra
Kulturministeriets Tidsskriftsstøtteudvalg.

Indhold 1999

Artikler

Tine Damsholt: En national turist i det patriotiske landskab	3
Peter Fransen: Flagning med fremmedflag i Sønderjylland i mellem-krigstiden set under en administrationshistorisk synsvinkel	259
Jon A.P. Gissel: Den nordiske linie i dansk musik	281
Bjarne Harboe: Handel og pramfart i Midtjylland i 1800-tallet	171
Erik Helmer Pedersen: Det grønnes – men gror det? Dansk landbohistorie og det reformerte landbrug	27, 116
Karl Peder Pedersen: Amtsarkiverne og deres historie	305
Peter Schaff Smith: Ideologi, holocaust og udryddelseskrig. Danskere i Waffen SS og den nazistiske påvirkning	198
Henrik Stevnsborg: Folk, regent og retshistorie	91

Debat

Claus Bryld og Anette Warring: Kollektiv erindring – hvad er det? Et korrektiv til nogle anmeldelser af Besættelsestiden som kollektiv erindring.	
Jens Degn: Hvad er helstaten?	227
Peter Dragsbo: Den vestfynske sulegård – et kulturspor med et udsagn ...	142

Debatanmeldelse

Mikkel Venborg Pedersen: Tanker om lokalhistorien. Signalement af de lokalhistoriske årbøger anno 1998.	320
--	-----

Anmeldelser

Inge Adriansen: Krig og kærlighed i 1864 (Jørgen Kühl)	250
Niels Ahlberg: Stadens mönster – de historiska kartorna berättar (Henrik Stüssing Jensen)	67
Lise Andersen: Hadsund Kirke – det første sekel (Henrik Gjøde Nielsen) ..	159
Knud Holch Andersen, Orla Poulsen og Flemming Skipper: En by i provinsen. Thisted Købstads Historie 2 (Ulla Tofte)	241
Janni Andreassen (red.): 28 mand til Arktis. 90-året for Mylius-Erichsens Danmarks-Ekspedition til Nordøstgrønland 1906-08 (Margit Mogensen) .	160
Hans Henrik Appel: Tinget, magten og æren. Studier i sociale processer og magtrelationer i et jysk bondesamfund i 1600-tallet (Ole Degn)	327
Else Asmussen (red.): Ahlgade 15-17, Holbæk (Lene Floris)	239
Grethe Banggaard: Til Gavn eller til Skade (Michael Hertz)	69
Emanuela Barrellai: Herman Schubart (Hasse Neerbek)	333
H. Arnold Barton: Northern Arcadia. Foreign Travelers in Scandinavia, 1765-1815 (Michael Harbsmeier)	330
Claus Bjørn (red.): 1848 – det mærkelige år (Michael Bregnsbo)	246
Claus Bjørn (udg.): Dorothea Charlotte Hermine von Rosen. En hoffrøkens erindringer 1844-46 (Christian Larsen)	333

Anders Bjørnvad: Krigens Monumenter 1940-1945 (Henrik Gjøde Nielsen)	253
Birte Broch (red.): Køge studier 1998 (Christian Larsen)	247
Peter Blumensaadt, Jens Hjort Hansen, Lise Høyrup og Peter Korsgaard (red.): Af lyst og af nød. Tolv portrætter af kvinder og deres arbejdsliv i det tyvende århundrede (Grethe Ilsøe)	158
Claus Bryld og Anette Warring: Besættelsestiden som kollektiv erindring (Peter Scharff Smith)	81
Søren Bitsch Christensen, Lis Neergaard, Inge Pedersen og Morten Rasmussen Fangel (red.): Lars Rasmussen: Set fra Samsø. En købmands erindringer om øen, handel, politik og åndsliv i 1800-tallet (Peter Korsgaard)	244
Ning de Coninck-Smith, Bengt Sandin og Ellen Schrumpf (red.): Industrious Children. Work and childhood in the Nordic Countries 1850-1990 (Anette Eklund Hansen)	156
Danske klostre 1. Arkæologiske undersøgelser 1972-1996 (Lars Bisgaard)	
Ole Degrn og Erik Gøbel: Skuder og kompagnier Dansk søfarts historie 2 (Jørgen Mikkelsen)	72
Henrik Detlefsen og Henrik Lundbak (red.): Fra mellemkrigstid til efterkrigstid. Festskrift til Hans Kirchhoff og Henrik S. Nissen på 65-års dagen oktober 1998 (Henrik Stevnsborg)	79
Jørgen Duus: Silhuetter. Skygger på væggen (Susanne Lisewski Svendsen)	76
Holger Dyrbye og Jørgen Thomsen: Spænding i fællesskab: I/S Fynsværket 50 år (Lars Heide)	344
Karen Elberg og Jørn Guldberg (red.): Hjemstavn. Studier i det regionale betydning i kultur og kunst (Tine Damsholt)	166
Lisa Elsbøll: Fra Sundby til København S (Poul Sverrild)	242
Søren Federspiel, Karsten S. Jensen og Jørgen Wenzel: Nørrebro – træk af en bydels historie (Poul Sverrild)	242
Vivian Etting: Fra fællesskab til blodbad. Kalmarunionen 1397-1520 (Lars Bisgaard)	67
Søren Federspiel: Arbejdsmænd – i Danmarks ældste industriby (Johnny Wöllekær)	342
Ole Feldbæk: Storhandelens tid, Dansk Søfarts historie 3 (Jørgen Mikkelsen)	72
For byens håndværkere. Aarhus Haandværkerforening 1848-1998 (Tommy P. Christensen)	159
Karl-Erik Frandsen og Claus Bjørn: Roskilde bys historie 1536-1850 (Karsten Skjold Petersen)	149
Allan Leth Frandsen: Vi må følge med. Historien om fem kommuner, der blev til »Gedved Storkommune« (Henrik Gjøde Nielsen)	86
Claus Friisberg: Den danske vej fra enevælde til demokrati (Torben Hansgaard)	70
Geschichte Schleswigs. Vom frühen Mittelalter bis 1920. Dänisch-deutsche Historikerkonferenz des Institut für Grenzeregionsforschung in Zusammenarbeit mit der Akademie Sankelmark vom 28. bis 30. September 1997 in Sankelmark (Jesper Thomassen)	329

Martin Gubi, Jens Åge Petersen og Birgitte Dedenroth-Schou: Teknisk Forvaltning, Kolding Kommune 1898-1998 (Ulla Tofte)	241
S. A. Guldvang: Danmarks smalsporede industribaner (Steen Ousager)	341
Erik Gøbel (udg.): Glimt fra de Dage, der gik. Troenseskipper Christian L. Sørensens Erindringer 1894-1928 (Frank Allan Rasmussen)	161
Jørgen Kjær Hansen: Aarhus Glasværk. Et industrieeventyr fra århundred- skiftet (Margit Mogensen)	343
Ole Harsløf: Mondegruppen. Kampen om kunsten og socialismen i Danmark 1928-1932 (John T. Lauridsen)	77
Harry Haue, Erik Nørr og Vagn Skovgaard-Petersen: Kvalitetens vogter. Statens tilsyn med gymnasieskolerne 1848-1998 (Asger Svane-Knudsen)	339
Mogens Heide-Jørgensen (red.): Indenrigsministeriet 1848-1998 (Karl Peder Pedersen)	151
Lars Henningsen, Martin Klatt og Jørgen Kühl: SSW. Dansksindet politik i Sydslesvig 1945-1998 (Johan Peter Noack)	163
Lars Herlitz (red.): Mellem økonomi og historie (Per H. Hansen)	83
Jesper Hjermind, Mette Iversen og Hans Krøngaard Kristensen (red.): Viborg Søndersø 1000-1300 (Lennart S. Madsen)	237
Karen Hjorth: Tolder og kvinde (Margit Mogensen)	251
Poul Holm, Søren Byskov og Søren Toft Hansen: Proteiner fra havet. Fiskemelsindustrien i Esbjerg 1948-1998 (Finn J.S. Hansen)	161
Henrik Horstbøll og John T. Lauridsen: Den trykte kulturarv. Plichtaflevering gennem 300 år (Erik Gøbel)	64
Henrik M. Jansen: Hugo Matthiessens Marstal og Ærøskøbing 1921 (Peter Blumensaadt)	245
Jørgen Jensen: Manden i Kisten. Hvad bronzealderens gravhøje gemte (Stine Wiell)	324
Stig Jensen (red.): Marsk, land og bebyggelse. Ribeegnen gennem 10.000 år (Lennert S. Madsen)	236
Hans Chr. Johansen og Per Boje: En dansk nicheproduktion. Historien om Lactosan-Sanovo Holding A/S (Erik Helmer Pedersen)	84
Per Karlsson, Jørgen Vogelius og Eva Tønnesen: Roskilde bys historie 1850-1970 (Karsten Skjold Pedersen)	149
Michael Kræmmer: Den hvide klan. Om Absalon og hans slægt og om magtspillet og magtens mænd i det 12. århundrede (Lars Bisgaard)	326
Henning Ringgaard Lauridsen og Lars Munkøe (red.): Viborgs Historie 1, Oldtid-1726 (Anders Sode-Pedersen)	238
Mads Lidegaard: Danske høje i sagn og tro (Charlotte S.H. Jensen)	148
Anne Løkke: Døden i barndommen. Spædbørnsdødelighed og moder- niseringsprocesser i Danmark 1800 til 1920 (Lene Otto)	154
Bjarne Lønborg: Vikingetidens metalbearbejdning (Iben Skibsted Klæsøe)	325
Signe Mellengaard: Kroppens natur. Sundhedsoplysning og naturidealer i 250 år (Signild Vallgårda)	248
Anders Monrad Møller: Med korn og kul 1814-1870, Dansk søfarts historie 4 (Peter Henningsen)	74
Henry Nielsen (red.), Kjeld Nielsen, Flemming Petersen og Hans Siggaard	

Jensen: Til samfundets tarv – forskningscenter Risøs historie (Michael Hertz)	254
Henrik Gjøde-Nielsen: Hugo Matthiessens Hals (Peter Blumensaadt)	245
Erik Nørre (udg.): Breve mellem Otto Møller og Thomas Skat Rørdam 1854-1909 I-IV (Christian Larsen)	333
Odsherred. Turisme i 100 år. Odsherreds Turistforening 1899-1999 (Christian Larsen)	246
Erik Pedersen: Med sejl, damp og motor. Bornholmske skibe ca. 1850 til 1998 (Erik Gøbel)	160
Jens Åge S. Petersen og Birgitte Dedenroth-Schou: Social- og Sundheds- forvaltningen, Kolding kommune 1899-1999 (Tommy P. Christensen)	341
Marianne Poulsen, Torben Weinreich og Karl-Johann Hemmersam: Historien fortalt – historiebøger i folkeskole og gymnasium (Ulrik Langen)	80
Sascha Qvortrup: Kroppens kulturhistorie. Synd og sundhed i det 20. århundrede (Signe Mellemgård)	338
Alan Hjorth Rasmussen: Tand for tunge. Modstandskamp i Gundsø 1940-45 (Peter Birkelund)	252
Bodil Bundgaard Rasmussen, Jørgen Steen Jensen og John Lund (red.), lay-out Freddy Pedersen: Christian VIII & Nationalmuseet. Antikker, mønter, medaljer (Ida Haugsted)	332
Hanne Rasmussen (red.): Folketingets Bibliotek i 150 år (Poul Olsen)	66
Hanne Raabyemagle og Claus M. Smidt (red.): Klassicisme i København. Arkitekturen på C.F. Hansens tid (Niels Peter Stilling)	150
Johs. Bredmose Simonsen: Fiskerne og byen. Fiskeriet fra Esbjerg indtil 1940 (Alan Hjorth Rasmussen)	85
Mette Skougaard og Jesper Herbert Nielsen (red.): Bondegård og museum. Frilandsmuseernes teori og praksis (Brita Brenna)	335
Niels Peter Stilling: Politikens bog om danske slotte og herregårde (Karen Hjorth)	68
Bjarne Stoklund (red.): Kulturens nationalisering. Et etnologisk perspektiv på det nationale (Helga Mohr)	336
Thomas Söderqvist, Jan Faye, Helge Kragh og Frank Allan Rasmussen (red.): Videnskabernes København (Sigurd Rambusch)	338
Kenn Tarbensen: Århus og Junigrundloven (Christian Larsen)	247
Niels Thomsen: Hovedstrømninger 1870-1914. Idélandskabet under dansk kultur, politik og hverdagsliv (Ning de Coninck-Smith)	153
Anders Thornvig Sørensen: Et spørgsmål om suverænitet? Danmark, landbruget og Europa, 1950-53 (Erik Helmer Pedersen)	162
Lisbet Torp og Mette Müller: Musikkens Tjenere (Anders Monrad Møller) .	75
Arnt Jerup Wiis: Kanoner, krudt og kugler – og mange andre forhold ved Læsøs Forsvarsvæsen 1807-1814 (Henrik Gjøde Nielsen)	329
Henrik H. Østergaard: At tjene og forme den nye tid. Finansministeriet 1848-1998 (Karl Peder Pedersen)	151